

Interpreții „Meșterului Manole“ la rampă. (În mijloc: Mariana Mihuț și Silviu Stănculescu)

Note sentimentale pe marginea unui turneu

Teatrul Giulești în U.R.S.S.

Intotdeauna, un turneu de teatru este însoțit de zeci, cîteodată de sute de semne, de gesturi, care adunate la un loc reprezintă cel mai exact pulsul aceluia turneu, starea lui interioară și, ceea ce este cel mai important, reflectă la modul cel mai precis succesul real sau doar cel de conveniență, indiferent de cronicile apărute.

Mi-am însoțit actorii și spectacolele în multe părți ale Europei și de fiecare dată am fost emoționat la început și fericit la urmă. Aproape mecanic, îmi apăreau aceste două sentimente, chiar dacă cîteodată, în sineca mea, nu eram total satisfăcut de rezultatele unui spectacol dintr-o seară. Dar, știam că așa trebuie: să fii emoționat la început și fericit la urmă (sau invers). Și... mă conformam suflătoare acestui „mecanism protocolar“.

Nu de mult, m-am întors dintr-un turneu pe care teatrul nostru l-a făcut în U.R.S.S., la Leningrad și Moscova. Știam că voi fi întrebare ce am simțit și în acest turneu și mă pregăteam să fii emoționat la început și fericit la terminarea lui. Și totuși, acest automatism nu se declanșa în mine. Nu se declanșa, pentru că la Leningrad și Moscova, pe parcursul celor opt spectacole date în 12 zile, am trăit o împlinire de sentimente neobișnuite. Cu ani în urmă, la Nancy, cînd s-a lăsat cortina peste Escorialul lui Ghel-

derode, Iordache și Radof au fugit din scenă neștiind că vacarmul care venea din sală reprezenta de fapt uralele ce le erau adresate. Era primul nostru turneu, jucam în fața unui public incert și greu de stăpînit.

De această dată, la Leningrad și Moscova, știam în fața cărui public urma să jucăm. Un public care, alături de publicul englez, este poate cel mai bun public din lume. În primul rînd pentru că teatrul în U.R.S.S. continuă să fie un ritual, un ritual cult, făcut pentru și în jurul unor centre de creație de mult apărute, înconjurate de stimă și dragoste. La teatru, în Uniunea Sovietică, se vine cu evlavie cu care se pășește în Ermitaj, în muzeul Pușkin sau în Sala Armelor din Kremlin. Se pășește religios la teatru, pentru reîntîlnirea cu tablouri amoscute, ale unor teme deja învățate. Aici nu mai aveam de a face cu un public care trebuia stăpînit ca la Nancy. Aici, trebuia să ne impunem în fața unui public de o mare cultură teatrală, public în fața căruia pe lingă numeroasele trupe străine care joacă în fiecare an la Moscova sau Leningrad, s-au consacrat încă cu ani în urmă Meyerhold, Tairov, Stanislavski, Dancenko, Ohlopkov, Tovstonogov, Efros, Liubimov. La teatrul Academic de Artă din Moscova, pe scena căruia aveau loc reprezentațiile, am lucrat cu mai mulți tehnicieni care colaboraseră ani de zile cu

Stanislavski. Cînd am cerut pentru Măsură pentru măsură să fie golit întreg platoul scenei și am început să luminez pereții goi, acești bătrîni și înțelepți tehnicieni, au venit și mi-au spus puțin amuzați, puțin revoltați, că așa ceva nu se poate, pentru că „scena trebuie să aibă un decor al ei, al fiecărei piese, așa cum oamenii umblă îmbrăcați cu diferite haine, în funcție de anotimpuri și locuri”. Dar după două ore, cînd toată lumina era centrată, tot ei m-au chemat să-mi spună că imensul spațiu gol era într-adevăr un decor în adevăratul sens al cuvîntului, un decor al unei lumi închise, și m-au rugat să le permit să asiste la toată repetiția din sală. Bătrînii tehnicieni ai Teatrului Academic, stînd în sală cu căștile la urechi, la repetiția piesei lui Shakespeare, a fost unul din nenumăratele gesturi care m-au emoționat pe parcursul acestui turneu.

La Leningrad, echipa de podari a teatrului Maxim Gorki, deși lucrase aproape 70 de ore suplimentare, la sfîrșitul reprezentațiilor a venit, a felicitat actorii, și ne-a mulțumit pentru că a avut ocazia să ajute la niște spectacole care i-a tulburat foarte mult.

Întotdeauna sînt foarte atent la reacțiile actorilor mei, în special cînd sînt în turneu. Reacțiile lor, nervozitatea sau calmul lor, mi-au dat întotdeauna acea tulburare pe care o sînt numai în momentele importante ale carierei unui spectacol. La Paris, fiind în turneu cu Viziunile flamande, pentru un singur spectacol la „Cit  Universitaire des Arts”, lordache și Radoj nu au ieșit din hotel aproape trei zile, susținînd că orașul i-ar fi deranjat de la concentrarea pe care și-o împuseseră. Era pentru prima oară cînd vedeam o dovadă de mare profesionalism, dusă pînă la absurd aproape. La Leningrad și Moscova s-a întîmplat același lucru cu aproape întreaga trupă. Zile în șir actorii nu vroiau și nu puteau să vadă nimic în jurul lor, erau gravii și îngrijorați. Organizatorii turneului au c tut să ne arate tot ce era mai frumos în Leningrad și Moscova, dar actorii pășeau mecanic între toate aceste frumuseși, se bucurau, ca peste o clipă să fie îngrijorați și gravii pentru soarta spectacolului de seară. Mă uitam la ei, la acești parteneri ai mei, care-și îmbracă de obicei o plăcută și plină de farmec haină a cinismului. Aici au fost constrinși să se arate așu cum sînt cu adevărat: pasionați, generoși, copil roși c teodată, impresionați de manifestările de prietenie și reala apreciere al căror centru erau ei.

La Moscova, celebrul artist al poporului, Șimcnov, care a interpretat eu măestrie de nenumărate ori chipul lui Lenin, a cerut, cu o curiozitate de începător aproape, să-i cunoască pe Ion Vîlcu, pe Cornel Dumitras, pe Peter Paulhofer. Iar temuta teoretician , artista poporului, Ghiatintova, a vrut să-i cunoască pe Silviu Stănculescu, pe Corado Negreanu, Mariana Miha, Dorina Lazăr și Ileana Cernat. Au fost momente de mare bucurie pe care le-am trăit alături de actorii

Elena Deleanu, directoarea Teatrului G ilești: un mesaj de prietenie

momente pe care ei poate nici nu știu că le-am observat.

Turneul nostru a avut și coincidențe tulburătoare. Aniversarea Revoluției din Octombrie, ne-a găsit la Leningrad și am petrecut-o cu toții pe străzile orașului și au fost ore la fel de emoționante ca cele pe care le-am trăit cu un an sau doi în urmă, de 14 iulie la Paris, c nd mulțimea aclama aniversarea căderii Bastiliei. Implicațiile unui eveniment mondial se  nv t  din cărți. Dar de trăit nu se pot trăi dec t în repetarea clipei, în strălucirea ei, acolo unde evenimentul s-a produs. Leningradul ne-a oferit și această satisfacție.

Nu pot uita plecarea din Leningrad, în noaptea de 8 noiembrie, c nd ningea cu fulgi mari, ireali, c nd aburul scăpat de sub vagoane amintea de Tolstoi, și c nd de undeva, de pe o stradă l turatic  se auzea la un difuzor un c ntec de stepă cum numai rușii pot să-l compună și să-l c nte. Și noi ne-am  nchipuic  că nau  ne este adresată această melodie  nt mplătoare și ne-am lipit fețele de geamurile vagonului, f c nd c t mai multe semne cu mina celor care veniseră să ne conducă, ca să ne putem ascunde emoția.

Pentru colegii mei și pentru mine, acest turneu a fost un important moment sufleteș și de această dată trebuie să recunosc că am fost la început îngrijorat și la sf rșit trist. Trist pentru că ne despărțeam de un public nemaiintilnit de noi p n  acum.

Restul r m ne în seama cronicarilor.

Dinu Cernescu